

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES

GYERMEK LAPJA

Cimbora

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALÓM JEGYZÉK:

Gyulai Pál: Hadnagy uram.
Eötvös Károly: A háztalan zsellér.
Elek nagyapó: Jancsi kutya szeretne lenni.
Lengyel Miklós dr. Magyar Pantheon (Gyulai Pál)
Beszédgetés az anyákkal.
Kürthy Károly: Leckó levele.
E—ó. A szakáll-ember.
Gál Lajosné: Gyurika és Bandika.
P. J. Stahl: A pékné tücskei.
Csátkai József: Hol vannak az angyalok?
Elek nagyapó: A kis veréb.
Varga Éva: Szép levél.
Elek nagyapó üzenetei.
Fejtörő.

34

szám

1928. DECEMBER 10

HADNAGY URAM

Irtá: Gyulai Pál.

„Hadnagy uram, hadnagy uram!”
 „Mi bajod van, édes fiam?”
 „Piros vér hull a mentére.”
 „Ne bántsd, csak az orrom vére.”

„Hadnagy uram, hadnagy uram,
 El ne düljön itt az utban!”
 „Bele botlám egy nagy kőbe,
 Szegezz szuronyt s csak előre!”

Megy a honvéd, áll a hadnagy,
 Mély sebében összeroskad.
 „Hadnagy uram, hadnagy uram!”
 „Csak előre édes fiam!”

A HÁZATLAN ZSÖLLÉR*

(EÖTVÖS KÁROLY „EMLÉKEIM” C. KÖNYVÉBŐL)

I.

A rókának van barlangja, az égi madárnak van fészke, de némely embernek nincs háza. Még a fővárosban is akad ember, akinek háza nincs. Fél század előtt, egész osztály volt az országban, melynek nem volt háza. Ezt az osztályt házatlan zsöllérnek nevezték.

Hol lakott hát a házatlan zsöllér?

Az uraság házában. Rendszeren volt az uraságoknak olyan korhadt, régi, félreeső düledező háza, amelyben sem cselédet, sem lábas jószágot nem lehetett elhelyezni, mert hátha leroskad s cselédet s lábas jószágot agyoncsap?

Az ilyen ház jó volt a házatlan zsöllérnek.

Apámnak nem volt ilyen háza, házatlan zsöllérje azonban volt. Az egyiket Szombatinak hívták. Ezen úgy segített apám, hogy a gyümölcsös kert végében adott neki egy kis gyöpot s megengedte, hogy ott putrit építhessen magának, feleségének s öt gyerekének. Ott lakott a Szombati.

A putri építése érdekes. Kissé ódon építészeti iskolához tartozik s azért a műszaki egyetemeken nem is tanítják. De gyakorlatilag fontos és nevezetes. Háboru idején, télben, fagyban, esőben, zivatarban nagyon jól esik a szegény katonának. Annyit nem ér ugyan, mint a laktanya, noha ennél tisztább, de a sátonnál és gunyhónál csakugyan többet ér. Csöszök, halászok, nyájörző emberek ma is használják országsszerte.

Ásnak egy nagy gödröt. Három öl a hossza, két öl a szélessége, fél öl vagy valamivel nagyobb a mélysége. Széleire földélfákat ültetnek, azok hegyét fönt az oromzaton összecsiptetik, a tetőt nádból vagy szalmából vagy gyékénysárból megcsinálják; hátul falat, elől ajtót csinálnak hozzá s kész a putri-palota. Egy tereméből áll az egész, mint az egyiptomi piramisok belseje. Ez a terem konyha s egyúttal a műhely, a nappali és a hálószoba. Tulipános láda, egy pár fejösszék, egy füstetlen fenyőasztal az egész butorzat. Néhány konyhaedény az ajtó mellett. Ágynak hire sincs. Jó széles, meleg, puha szalmavacok. Ezen fekszik a zsöllér, a felesége, meg öt gyereke. Azután itt fekszik még a kutya is, meg a két

három malac is. A macska, a kakas és néhány tyuk föltelepedik a tető sarkába.

Sok előnye van a putri-palotának.

Szomszédja nincs. Nincs tehát kívül viszálykodni.

A villám nem üt bele s azért villámhárítóra nincs is szüksége.

Katonát ide be nem szállásolnak. Adót ettől fizetni nem kell. Lakásbérlelivel sem kell negyedévenként vesződni. Ha elégne is, nem ég bele semmi, mert hiszen nincsen benne semmi.

Ilyenforma putri-palotája volt a Szombati zsöllérnek is. Csakhogy kissé különb a többinél. Ennek volt egy kis rakott fala is, volt ablakja is: teteje pedig éppen olyan tisztes volt, mint akármelyik telkes jobbágy házának teteje. Apám se a fát, se a nádat, de még a meszet sem sajnálta. Szép fehérre ki volt mázolja a belseje. Csakhogy ezt kívülről, természetesen, senki sem látta. Butorféle is több volt benne, mint a csöszök putri-jában. Hiszen a mi zsöllérünk, az öreg Szombati, tanult, tapasztalt, világlátott ember volt s ügyes kézműiparos. Neki tehát szerszámának is kellett lenni.

A putri-paloták közös kellemetlenségét azonban itt sem lehetett kikerülni. Ha az ajtó felől fujt a szél vagy az idő esőre állt: ebben a putriban is akkora volt a tűzhely és pipa füstje, hogy uszni lehetett benne, mint a tengerben s a benne lakónak olyan kisirt, piros szemű támadt, mintha apját-anyját siratta volna egy hét óta. De már ezen segíteni nem lehetett.

És én mint gyerek, mégis szerettem a putri körül ácsorogni s az öreg Szombati mesélgetését áhítatos lélekkel hallgattam.

Száz esztendősz fűzfák szegték be a gyümölcsösöt. A faluheliek csak úgy hívták ezt a portánkat: „A fűzfák alja”. Óriási törzsökök s valamennyi odvas. Minden odubo befért egy-két gyerek, csakhogy sokáig benne mulatni nem volt tanácsos, mert tele voltak öreg hangyával s a hangya kegyetlenül megmart bennünket.

Néhány fűzfának csonka ágán egy-egy gólyafészek is állt s a gólyával én is csak úgy voltam, mint Petőfi s mint ahogy Petőfi megénekelte.

Óriás határunkon fának, hegynek, magasságnak semmi nyoma. Egy hatalmas szifla állt az udvaron s ezen kívül a természetnek fenségesebb alkotását mint ezek a fűzfák, akkor még nem ismertem. Kint a határban a

* Eötvös Károly (1842—1916) sok érdekes történetet írt a régi magyar világból. Nemrég ismertette Tamás édesapja a jobbágyvilágot, ennek az ismertetésnek kiegészítője a házatlan zsöllér története.

legmagasabb fa apám egyik kaszálóján egy kőkenyfa volt. Magasba vágyik a gyermeki lélek. Ahol a felhő bujdosik. Ahol a madár repül. Ahol a fák lombja susog. Ahol estenként és hajnalonként a darvak és vadludak vonulnak el. Hányszor néztem el órákig a fűzfák leveleinek örökös mozgását. Millió falevél, valamennyi mozog, mind egyenlően mozog. Miért és mitől mozog? Ki magyarázza meg a természet titkát? Ki magyarázza meg a mélységet és a magasságot? Felhőnek járását, madárnak repülését, szelek támadását, mennydörgésnek eredetét, néma világm estí villogását ki magyarázza meg?

Megmagyarázta Szombati.

De minden magyarázat után megkért, hogy vigyek neki vagy egy ka'apnyi gyümölcsöt, vagy tíz-tizenöt tejes kukoricát, vagy egy szakasztó kosárnyi burgonyát. Nekünk volt, neki nem volt, s szívem repesett örömben, ha vittem neki. A sült burgonyából vagy főtt kukoricából nekem is mindig adott. Jól esett. Gyerekei körbe ültek, úgy ették s én közibük álltam s velük együtt ettem.

Hogyne esett volna jól szívemnek, ha vihettem nekik valami ennivalót? Hiszen vittem én orvul ennivalót a csónak, borjunak, baromfinak s galambnak is, — a házatlan zsellér pedig csak úgy apám gazdaságához tartozott, mint a csikó, borju, baromfi.

Az öreg Szombatinak három mestersége volt.

Volt ő saruvarga.

Volt ő pecsenyeforgató.

Volt ő gyalogposta.

Ez a három mesterség ma már nincs meg, mind elveszett a világból. E három mesterséggel szolgált a leévenként zsellérszolgálatát.

Sarut ma már senki nem visel. Cipő, csizma, papucs, bocskor van már csak a világon, de saru nincs. Csak egy pár van még, az is rossz, viselni már senki se tudja. Ez Szent István király saruja. Közél kilencszáz éves. Ott őrzik a szent korona mellett, a szent palást társaságában, minden embernek s minden alkalommal meg se lehet látni. V. Ferdinánd király még viselte koronázáskor, de már akkor is olyan rossz volt, hogy selyem madzaggal kötözték fel lába fejére és bokájára.

Gyerek koromban a béresek szegődségéhez tartozott még évenként egy pár saru. Rövid volt a szára, lénytelen volt a bőre, a talpára kívülről volt rávarrva a fejbőre, sámfá kellett hozzá, de fordítófa nem kellett hozzá. Remekes csizmadiamester szegyenek tartotta volna sarut készíteni. A német varga sem vesződött vele. Csak a saruvarga készítette. Remekelni nem kellett vele, mert a saruvargák nálunk már céhbe sem állhattak.

Az öreg Szombati csinálta a mi cselédünk szegődött sarut. Ő volt a pecsenyeforgató is. Szüreten, névnapon, nagy ünnepen, a nemesség gyűlésein.

Pecsenyeforgatás sincs ma már. Vagy gép végzi, vagy senki se végzi. A takaréktűzhelyek véget vetettek az igazi pecsenyének. Ma már csak párolt hus van, nem pedig süített pecsenye. Mártással készítik a legjobb húst s az emberek nagyrésze még csak nem is sejtí, minő isteneknek való étel volt egykor a nyárson sült pecsenye.

Nyitott konyhában volt a süítő kemence. Kemence tetején a nyitott tűzhely. Tűzhelyen a vaskutya. Mellette a nyárs, a csipővas, a rostély, a vasábas, a tepsi, — mindegyik a maga helyén.

Az öreg Szombati a szabad ég alá szokta vinni a vaskutyát. Ott tüzelt alatta. A nyárson sült pecsenye egy kissé füstös ízű szokott lenni. Izének csak finomsága gyarapodott ezzel. Ma egy kissé rothadt szagának kell lenni a nagyuri pecsenyének.

Hizott kappan, hizott lud, hizott pulyka, gyöngye malac, marha-vesés fele, egész nyul, őzcomb, őzderék

egyaránt ott piroslott a nyárson. Ki megtűzdelve szalonával, ki a nélkül. A mi zsellériünk volt a leghíresebb pecsenyeforgató. Ugy tudta a vaskutyát állítani, a tüzet bízni, a paraszat halomba gyűjteni, a szelet irányítani, hogy piros lett, de füstös nem lett a pecsenye. Híre volt annak messze vidéken. A sziasbhalási és küngösi atyafiak, ha híres lakodalmat tartottak, ha szép lányt adtak férjhez: mindig elkérték a zsellérjét apámtól.

Még Festetics Antal is elkérte egyik déghi vadászátára, aki még csak köznemcs volt, de volt jó gyevenezer hold földje s francia szakácsa. A francia szakács kotyvalékához nem nyult senki. Szombati pecsenyéje után pedig az újait is szopogatta maga az uraság is. Ki is lépett duzzogva a szakács azonnal a szolgálathól s úgy el-kiment az országból, hogy meg sem állt Prágáig.

Legszébb mestersége volt azonban Szombatinak a gyalogposta. Ebben már csakugyan nem volt versenytársa a világon.

II.

Hajdan kevés posta járt a mi országunkban. Igaz, hogy a levélírás gyenge oldala volt a nemes embernek. Esztendő is eltelt, amíg egy levelet megírt. Eljegyzés, esküvő, haláleset, keresztező vagy ilyesmi ha előfordult a családban, vagy maga ült kocsira hirt adni, vagy üzenethordót küldött ő szóba fogalt üzenettel.

A királyi póstást nem használtá.

Először is meg kellett volna írni a levelet. Nehéz dolog az. Iródiáknak való, nem nemes embernek.

Azután be kellett volna küldeni a póstamesterhez, aki gyakran az öbölök-hatodik faluban lakott.

Azután a postamester ki nem hordatta a levelet senki fiának. Levélhordó nem volt a világon. Akinek levele volt a póstán, menjen utána, ha el akarja olvasni. Az uraságok hetenkint kétszer-háromszor csak küldtek embert a póstamesterhez: van-e levél? De közönséges nemes ember nem csinálta ezt utánuk. Néhol annyit megtett a nemesség, hogy a családok összebelettek s minden család hetenkint egyszer a csöszt, vagy mindenest, vagy a belső cseélet lóra ültette s elküldte a póstamesterhez a levelekért. Amit ez hazavitt: azon aztán a családok megosztottak.

Kerkápoly Károly volt miniszter 1847-ben Berlinben lakott. Ott mindennap megkapta a naponként megjelenő pesti újságot. De amikor hazajött jurátusnak Zala vármegyébe az állspán melé: ott hetenkint csak egyszer kapta meg naplapiát. Kisfaludy Sándor, a költő, 1819-ben József nádor kedves embere és főtisztje volt Budán; feleségének levele Sümegről sohasem ért előbb hozzá kilenc napnál, rendszeren azonban tizenöt nap alatt ért Budára. Ma Amerikába is előbb odaér. Csakhogy a királyi póstamesternek mezei munkája, szüretje vagy jó vadászata akad: vigye manó a levelet, nem törődött velük. Egészen természetes volt tehát, hogy a nemes ember nem gyakorolta magát a levélírásban.

Ha pedig messze földre mégis hirt kellett adni valamiről valakinek: ott volt a gyalogposta.

Napkeleti országokban tatárnak nevezik a levélhordót. Ma is így nevezik Orosz- és Törökországban. Nálunk a cigány volt a tatár. Csakhogy a napkeleti országokban a tatár lóháton járt, nálunk a cigány gyalog.

Van kóbor cigány és megszállott cigány. A kóbor cigány csak tolvaj, kolompáros vagy teknővájó, míg a megszállott cigány csak muzsikos, válogató vagy gyalogposta. A cigány, ha akarja, oly gyorsan jár, mint a szél, de Szombati oly gyorsan járt, mint a szélvész.

Mellette semmiféle cigány a levélhordásból és üzenet-hordásból meg nem éhettek.

Mert a cigány meztláb járt, Szombati pedig papucsban, s amikor sietős volt az útja, papucsát tiz ölnyire előre rugta s aztán utána ugrott, hogy kezével elkap-hassa. Mi a nyulnak és agárnak gyorsasága ehhez képest? Nyul és agár csak percekig tud gyorsan futni, a papucsot pedig előre lehet rugni egész nap.

Egykor a főszolgabírónk, Hollósy Fülöp László, jó négy lovas hintóval indult haza Budapestről, ahol valami pörében informálni járt. Amint napköltekor a budai vámnál kihajt: csak eleibe ugrik Szombati s leveszi kalapját.

— Szerencsés jó reggelt kívánok, tekintetes uram. En is megyek haza.

A főszolgabíró jó ember volt s odaszólt hozzá:

— Ül fel oda a bakra, ne fuss egész nap, mint a kutya.

— Csókolom a kezét, tekintetes uram, nem ülhetek föl, mert sietős az utam.

A főszolgabírónak négy jó lova, Szombatinak pedig csak két rongyos papucsa. A főszolgabíró indulatba jön:

— No, hát csak lógasd a nyelved egész nap.

Megy a kocsi, csak úgy porzik s megy utána Szombati.

Amikor a főszolgabíró Tétény körül a Libadöglő csárdához ér, Szombati már ott üldögél a lócán, akkorra ki is pihente magát. Oda ugrik a kocsi mellé:

— Szerencsés jó napot kívánok a tekintetes urnak.

A főszolgabíró el se fogadja a köszönést.

Úget a négy ló, porzik a kocsi, lépeget Szombati.

A főszolgabírónak Baracskán meg kell állani, a lovakat meg kell etetni, az atyafiakhoz egy órára be kell nézni. De azért amint a lovak ettek-ittak, nem mulat, nem késik, hajtat előre, estére otthon kell lenni Mező-szentgyörgyön, ez pedig Budapesthez jó tizenkét mérföld, sőt még föle is van.

Hát amint Nyéken elköcog a Balassa-kuria előtt: csak ugrik ám eléje Szombati megint.

— Még egyszer szerencsés jó napot kívánok, tekintetes uramnak.

A főszolgabíró megint nem fogadta el a köszöntést, hanem odaszólt kocsisának.

— Hej, ez a Szombati szemünk elé ne kerüljön ám ma még egyszer, mert különben leszállasz a bakról!

Hajtott is a kocsi nyakló nélkül. Csakhogy Fehérváron megint meg kellett etetni-itatni: a négy lónak nem volt kedve étlen-szomjan futni. A ló másként van szoktatva, mint a papucs.

Nem is látták többé Szombati sötét estélig. De amikor hazaértek s a nagy kapun befordultak, hát csak odaugrik ám megint a kocsi melé Szombati. Ott üldögélt már régen a kapu kerékvető kővén: ki is pihente, ki is aludta már magát.

— Szerencsés jó estét kívánok, tekintetes uram.

A főszolgabíró rárivall:

— Megállj, gazember, el ne menj innen, míg a kocsirol le nem szállok.

Nem tudta hamarjában, a deresre huzassa-e Szombati, vagy egy jó italt bort adjon neki, amiért az ő négy lovát így csuflá tette.

Természetes, hogy egy jó ital bort adott neki.

1848-ban békén ment át Szentgyörgyön Jellasiék hána az ő duló seregével. Se nem öltek, se nem raboltak, se nem gyujtogattak.

Estefelé összejöttek házuknál a nemes atyafiak a nap eseményéről beszélgetni. A beszélgetésből vacsora, a vacsorából poharazás lett. Ott érte őket a reggel. Anyám két kisebb öcsémrel a horvátok elől balatonfü-

LEGJOBB IZU

BIZTOS
HATÁSU KÖHÜGÉS
ELLENI SZER
A

SIROMALT

GYÓGYSZÖR P

MINDEN
GYÓGYTÁRBAN
KAPHATÓ

Egy üveg ára Lei 100, kettős üveg ára Lei 150

Tanulságos
ismertetőfüzetet ingyen
küld:

»GEA« — KRAYER LABORATORIUM
TIMIȘOARA

redi szőőnkbe vonult, nem volt otthon. Azt mondja egyik rokon apámnak:

— Jó lenne a hugomasszonyt Füredén értesíteni, hogy mindnyájan élünk, nincs semmi baj.

— Igaz a! Hol a Szombati?

Futok a putrihoz, hívom Szombati. Jön Szombati, papucsa a lábán.

— Eredj Füredre, mondd meg a feleségemnek: nincs semmi baj, holnapután megyek érte. De siess!

Sötét este volt már, de Szombati rögtön indult.

Reggel felé ment ki apám a konyha felé, ott látja Szombati. Eszik, mint a farkas s iszik nagyokat.

— Hát, te akasztófa, még most se indultál el?

— De bizony már meg is jöttem. Éjlékor bezörgetem a nemzetes asszonyhoz s átadtam az üzenetet.

Oda-vissza legalább ötven vagy hatvan kilométer s ezt az utat befutotta egy őszi éjszakán.

A gyalogposta kezén biztos volt a levél. Sem el nem késett, sem el nem tévedt, sem a bécsi kormány kezébe nem került.

Maga Deák Ferenc is Kehidáról, ha csak lehetett, nem királyi póstán küldte leveleit Kossuth Lajoshoz, Wesselényi Miklóshoz, Beöthy Ödönhöz. Ő ugyan gyalogpóstát nem tartott, de volt vidékén két derék zsidó, aki leveleit Pestre hordta. Az egyik a szentgróti Steiner, a másik a keszthelyi Baron. Az egyik elszegényedett, a másik milliommósá lett, de Deák Ferenc levele biztosabb volt az ő kezükön, mint a királyi posta kezén.

De mi lett Szombatiból, a mi jó házatlan zöllé-rüinkből?

Az lett belőle, hogy egy napon nagyon nyugtalan volt: hol lefeküdt, hal fölkel: tizszer is kifutott putri-

jából. Utóbb összehívta gyerekeit egy csomóba s azt mondta nekik:

— Gyerekek, aligha nem hosszabb utra megyek, talán a másvilágra. Van-e valami üzeni valótok?

A gyerekek nevettek.

De az öreg belépett papucsaiha s nagy gyorsan elkiindult a fehérvári országot felé.

Utjába esett apámnak egy kaszálója. Julius végén volt, a szénaboglyák még ott feküdtek a réten. Jártában-keltében legkedvesebb pihenője volt az öregnek a szénaboglya töve. Ha meleg volt: az árnyékában. Ha hideg szél fújt: az enyhe oldalán. Kihuzott egy-két nyaláb

szénát, ráfeküdt, fejét a boglya tövének támasztotta, úgy nyugodta ki magát.

Most is úgy tett, pedig alig végzett néhány percnyi utat. Elnehezedett s szokott módja szerint ledől a boglya tövébe. A délesti napsugár odasütött öreg redős arcára. Egyszer csak homlokát megtörölte s szemét lehunyta.

Lehunyt szemét nem is nyitotta fel többé. Körülötte szöcskék ugrándoztak. Elszálló lelke ezekbe költözött. És én, ha ott járok, most is jól látom őt a zöld pázsiton ugráló szöcskében, ragyogó napfénynek sugarában! (Budapest.)

JANCSI KUTYA SZERETNE LENNI

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Volt egyszer egy gazdaember s annak egy nagy kamasz fia: Jancsi a neve. Rekkenő meleg nyárban a gazda kiinn dolgozott a réten, s vele dolgoztak a cselédek, a napszámosok, serényen gyujtotték szénát. Csakugy csurgott róluk a verejték. Igen, igen mind serényen dolgoztak, csak éppen gazduram kutyája nem. Az ott heverészett a bokor tövében. Nézte, nézte Jancsi a kutyát, meg-megállott munkaközben aztán egyszerre csak felsóhajtott:

— Hej, édes apám, de szeretnék kutya lenni!

— Ugyan ugye? Bizony, ha szeretnél lelkem fiam, feküdj a kutya mellé.

Hiszen, Jancsi kétszer sem mondatta ezt magának, egyszeribe lefeküdt a bokor alá, a kutya mellé, s amíg a többiek dolgoztak, nagyot aludt. Eszé ágában sem volt, hogy megfogja a villa nyelét.

Közben delet mutatott Isten áldott napja, kitalálták a levest, gazduram a cselédeivel meg a napszámosaival a tál köré telepedett, s jóízűen kanalazták a jó ecetes levest. Bezzeg, hogy erre feltápázkodott Jancsi, kidörzsölte szeméből az álmoságot s szépen a tál mellé akart telepedni ő is.

— Ohó, nem oda Buda, mondta gazduram — csak vissza a bokor tövébe s várj a sorodra.

Ha kutya lettél, ebédelj a kutyával!

Mit tehetett Jancsi, visszakullogott a kutya mellé, s ebéd után csontot dobáltak neki. Éppen úgy, mint a kutyának. Bezzeg, hogy Jancsi nem nyult a csonthoz, de még a kenyérhéjhoz sem, pedig azt is dobáltak elibe. Nem nyult hozzá, mert még nem volt éhes. Tovább heverészett,

szundikált uzsonnáig. Akkor megint eléjtek a munkából uzsonnázni gazduramék, s bezzeg, hogy Jancsi megint feltápázkodott a bokor alól, mert hát korgott-morgott a gyomra.

— Ohó, mondta az apja, nem oda Buda! Ha kutya vagy, légy kutya, várj a sorodra. S megint csak kenyérhéjat dobtak neki.

Hej, Uram, Teremtőm, estefelé már zöldet, vereset látott Jancsi szeme. Odakullogott az apjához s mondta:

— Elég volt a kutyaságból, édes apám. Nem leszek többet kutya. Mert mégis csak igaz, hogy a kutyanak kutyául van dolga.

— Látod, fiam, mondta Jancsinak az apja — az ember legyen ember, a kutya legyen kutya. Az ember dolgozzon, a kutya ugasson. Ez a világ rendje.

Bezzeg, hogy Jancsi ezután megfogta a villa nyelét s nem kívánta meg többet a kutya sorsát.

MAGYAR PANTHEON

Irja: LENGYEL MIKLÓS.

Gyulai Pál

— 1826—1909. —

Az erdélyi magyarság gyermeke volt; kolozsvári szülők ivadéka. Tanulmányai befejezése után szülővárosában tanár és hírlapíró lett, majd egy előkelő családnál nevelő. A szabadságharc után az ország fővárosában kapott tanári állást; később megházasodik s ismét Kolozsvárra költözik. Innen csak a hatvanas években kerül Budapestre és Toldy Ferenc halála után megkapja az egyetemen a magyar tanszéket. 1902-ig előad; ekkor nyugalomba vonul, de haláláig szerkesztője marad a Budapesti Szemlének.

Gyulai Pál irodalomtörténeti és kritikai munkásságának igen nagy befolyása volt iradalmi életünkre. Volt bátorsága szembeszállni a közhangulattal. Amikor az ötvenes években Petőfi utánzóinak nevével volt hangos az ország, heves támadást intéz a népszerűséget hajhászó, Petőfit külsőjeiben és szertelenségeiben utánzó költők ellen. A kemény, de igazságos és elfogulatlan híralat megdöbbentette a tuzlókat és félelmetessé tette Gyulai Pál nevét. Az idő neki adott igazat. A Petőfi-utánzók dicsősége elpatlant, mint a szappanbuborék és Arany meg Tompa komoly költészete ismét elfoglalhatta a megérdemelt helyet.

A siker más ember lelkében nagy önbizalmat ébresztett volna, Gyulait csak meggyőzte arról, hogy helyes úton jár, ha szembeszáll a közhangulattal és irányt mutat az utat keresőknek. Meg volt győződve arról, hogy az egyik végtelből a másik végtelbe menő közönséget nevelni kell. Felül kell emelkedni a kor hangulatán és bizonyos magasságból kell nézni az irodalmi és politikai hangulatokat. Így lesz Gyulaiból a félreismertek és üldözöttek védelemzője és támadója mindazoknak, kik véleménye szerint híriük nagy részét a felületesen és elfogultan ítélő korhangulatnak köszönhetik.

Katona Bánk bánjának szépségeit rajta keresztül látta meg a magyar közönség. Vörösmarty nyelvét, verse ését, költészetét ő magyarázza annak a kornak, mely már újabb költőisteneknek mutat be áldozatot. Védelmére siet Görgey Arturnak, kit a szabadságharc leverése után a véres megtorlás hatása alatt álló magyarság hazaárulónak tekint.

Igazságkereső utján ösztöne és izlése vezeti, mindig becsületos úton jár és csak ritkán téved el. Ilyen tévedésnek tekinthetjük Jókai műveinek támadását. Jókait bámulatos képzelete gyakran elragadta; regényeinek csodálatos szépségei mellett kétségkívül vannak szerkezet- és jellemzésbeli gyöngéi, de Gyulai elmegy a tündéri szépségek mellé és kiemeli a hibákat.

Kevés költeményt írt, de ezeken látszik, hogy önmagával szemben is erős bírálatot gyakorolt. Elbeszélő költeményeinek tárgyát a mondából, történelemből és a néphagyományokból vette. (Pókayné, Sziágyi és Hajmási, A gonosz mostoha.) Néhány költeménye mindenki előtt ismeretes. Az éji látogatásban az anyai szeretet mindenhatóságát. Hadnagy uramban a szabadságharc katonájának lelkeségét rajzolja, Horatius olvasásakor és Szüreten című költeményei jellemzők a szabadságharcot követő szomorú időkre. Írt hosszabb elbeszélő költeményeket és nove lákat is.

Művei közül talán legmaradandóbbak emlékbeszédei. Az Akadémiában és a Kisfaludy-Társaságban olvasta fel ezeket a műveket; örök emléket állítva vele hazánk nagyjainak, egyáltalán példát mutatva az utána következő emlékbeszédiróknak. Ő tartott pld. többek között emlékbeszédet Arany Jánosról, Kemény Zsigmondról, Eötvös Józsefről, stb.

Sokáig gyűjtötte Arany László társaságában

a néphagyományokat: mondákat, meséket, népies verseket. Többet fel is dolgozott közülük. Gyűjteményét a Kisfaludy-Társaság adta ki.

Petőfit csodálta leginkább, de Aranyt szerette legjobban a magyar költők közül. Arany borongós hangulata, nyugtalan lelke rokon volt Gyulaiéval. De rokononást érzett meg hőseiben is. Amikor öreg korában kiadta kritikái és dra-

maturgiai dolgozatait, bizonyára megjelent képzeletében a világból kikopott öreg Toldi alakja, amint felült utoljára — rozsdás fegyverét megmarkolva — öregező lovára, hogy megmentse a magyar címet. Így tett Arany is, Gyulai Pál is, amikor utolsó műveikkel megmutatták az utánnuk következő nemzedeknek erejüket. (Budapest.)

BESZÉLGETÉS AZ ANYÁKKAL

KARÁCSONYI TANÁCSADÓ

A mama mélyen elgondolkozik. Leül az ablak mellé és két szemöldöke éles ráncba fordul. Közeledik a Karácsony: a gyermekek legkedvesebb ünnepe. Mit kellene venni Juckónak, Jankónak, Pistának, Palkónak karácsonyra? — Nem könnyű a kérdés, mely sürgős megoldásra vár!

Ne hagyjuk, hogy a mama sokáig törje a fejét. Mondjuk meg neki nemcsak azt, hogyan fejezheti ki legjobban anyai gondoskodását, hanem azt is, hogy mi a legjobb és örök értékű és mégis mindenkor a legkedveltebb ajándék.

A legkedvesebb ajándék.

A legkedvesebb ajándék: a könyv. A könyvvásárlás a háboru után igen ellanyhult. A régi jó könyvek elfogytak, újat a rossz gazdasági viszonyok folytán alig adtak ki és azt a keveset is nehéz volt megvásárolni. Cipő, ruha és a kenyér vitte el a pénzt, amit könyvre lehetett volna fordítani. A könyvvásárlás, hogy úgy mondjuk, — meglehetősen kiment a divatból.

Csak az utóbbi időben lobbant fel újra. És az ellanyhulás reakciójaként hirtelen divattá nőtt. Még pedig örökértékű divattá. Ma már ismét a piacra került rengeteg értékes, békebeli kiállítású könyv s ma már talán inkább is van pénz rá. Mi itt utmutatást akarunk adni az anyáknak, mit vegyenek gyermekeiknek karácsonyra: jó könyvet! Mert rossz könyvet venni rosszabb, mint semmit sem venni.

Milyen könyvet adjunk az ifjuságnak?

Elsősorban azzal legyünk tisztában, milyen könyvet kell a gyermek vagy serdült ifju közöleg adni? — Nem könnyű a felelet, mert a gyermek sokkal fogékonyabb minden iránt, mint a felnőtt és azok a benyomások, melyeket ifjkorában nyer az ember, rendszerint az egész életére kihatnak. Mindenki önmagán tapasztalhatta ezt: az igen elfoglalt ember könnyen elfelejti, ami napok, hónapok előtt történt, de kitűnően emlékszik vissza apró, gyermekkorában átélt jelenetekre és olvasmányokra. Súlyos nevelési probléma tehát, milyen könyv való az ifjuság kezébe.

A jó könyv feladatai.

A könyv nevelje a gyermeket. Nevelje jóra, nemésre, szépre. Világítsa meg előtte, melyek azok az erények, melyek ékességül szolgálnak az igaz embernek.

A könyv tanítsa a gyermeket. Észrevétlenül növelje ismereteit, tágítsa tudásának körét. Mert azt, amit a gyermek az iskolában tanul, néha gyorsan elfelejti, de ami a mesében vagy regényben megragadta figyelmét, az nyomot hagy benne: örökéletű.

A könyv szórakoztassa a gyermeket. Kétségtelenül ez a legfontosabb, mert enélkül a másik két célkitűzés eredménytelen marad. Ha unalmas a könyv, hiába törekszik nevelni vagy tanítani. Sőt észrevétlenül kell belopnia a tudást a gyermek lelkébe, amely sokszor mindent ellenszenvvel fogad, ami nem mulatság.

A felgyújtott fantázia.

A könyvnek fel kell gyujtania a gyermek fantáziáját, de vigyáznia kell, hogy ez helytelen irányba ne terelődjék. A gyermek kezébe adott könyvnek tehát elsősorban jónak, okosan megválasztottnak kell lennie, mert egy rosszul megválasztott könyv mindenkor többet rombol, mint amennyit tizszerannyi jó könyv felépít.

Az ifjuság számára legalkalmasabb könyvek természetesen a legnagyobb, leghíresebb írók nevéhez fűződnek. Felsorolunk itt néhányat belőlük: az ifjusági irodalom mesteralkotásait.

Nagy írók a gyermekekhez.

Kezdjük Mikszáth Kálmán ifjusági regényeivel. A „nagy palóc“, a mosolygó bölcös ép úgy tudott a fiatalok nyelvén beszélni, mint az öregekén. Ifjusági elbeszélései ép oly mulattatók, mosolygósak és érdekfeszítők, mint nagy regényei. Ifjusági munkáinak három leghíresebbje: „A kis primás“, „A koldusdiák“ és „Magyarország lovagvái“ különösen alkalmas serdülő fiúk szórakoztatására.

Rendkívül mulatságos Rákosi Viktornak, a néhány év előtt elhalt Sipulusznak, kitűnő kutyatörténete, amelynek „Bobby és Csiba“ a címe és épúgy tele van verőfényes tréfával és kacagással, mint a nagy humorista minden munkája.

A fiatal gyermek legkedvesebb olvasmányai közé tartoznak az indián történetek. Ebben a nemből bi-

zonyára a legkiválóbbak Payeken Frigyes „A vörös kém“ című regénye, továbbá Mayne Raid „A skalpvadászok“ és „Fiatal utazók“ című munkái, nemkülönben a közkedvelt Cooper két pompás műve: „A méh vadász“ és a „Vörös kalóz“.

Kisebb gyermekek számára való az „Állatok mesélnek“ című pompás meséskönyv, melynek nem kell más ajánlás, ha elmondjuk, hogy szerzőjéül Benedek Elek nevét viseli. Ugyanezen kategóriába tartozik a „Magyar mesék rózsáskertje“ című mesegyűjtemény, amelybe nagy szakavatottsággal és a gyermeki lélek biztos ismeretével válogatták össze a legszebb magyar meséket.

A legnagyobb mesemondó és a jövő.

E pompás könyvek után Jókai Mórnak, a legnagyobb mesemondónak neve sorakozik és briliáns munkája a „Jókai Mór meséskönyve“. A nagy író csodálatos és utolérhetetlen fantáziájának világa tárul e könyvben az olvasó elé, annyi szépséggel és színnel, amennyit soha senki sem tudott elővarázsolni, csak ő.

Hogy azonban a fiatalok el ne maradjanak, van egy pompás könyv, amely fantasztikus kalandokba burkoltan szárnyalja túl a huszadik század technikai vívmányait és előre tesz egy lépést: a huszonegyedik századba. A könyv címe: „Vad nyugat veszélyben“ és rendkívül tehetséges szerzője: Mátray Guidó, olyan problémákat vet fel benne, melyek a tudósvilágot már évek óta intenzíven foglalkoztatják.

Még kell még mondanunk, hogy mindezek a könyvek gyönyörű kiállításban, művészi kötésben, színes képekkel jelentek meg, ami gyermekek számára készült könyveknek éppen nem mellékes körülmény.

Figyelemreméltó, hogy e könyveknek ára is meglepően olcsó: egy-egy kötet 135 leibe kerül. Mind megjelent albumaiaku, diszes vászonkötésben is; e pompásan kiállított kötetek ára 265 lei.

Mert fontos, hogy mielőtt a könyv megkezdí tanító és nevelő munkáját, külsejével is megragadja a gyermek figyelmét.

A fent ismertetett könyvek a kiadóhivatal utján megrendelhetők.

LACKÓ LEVELE

Írta: KÜRTHY KAROLY.

„Édes apám, édes anyám,
Tentát, pennát, papírost!
A kis Lackó fiatoknak
Kedve támadt írni most.“

„Lackó, Lackó — mondd csak nekem,
Kinek írsz te levelet?
Jézuskának, fel a mennybe“,
Zeng a zengő felelet.

És már írja a papírra
Jézushoz a levelet:
„Óh, küldj nekem karácsonyfát
S rajta sok jót, ha lehet.“

Csillag legyen minden ágán,
Mint a messzi ég során,
És a fénye tündökölve
Fényesítsa kis szobánk.

Fehér szárnyu angyal hozza
Sebes szárnyon szállva le...
Engedd, Jézus, hogy Lackónak
Legyen boldog ünnepe!“

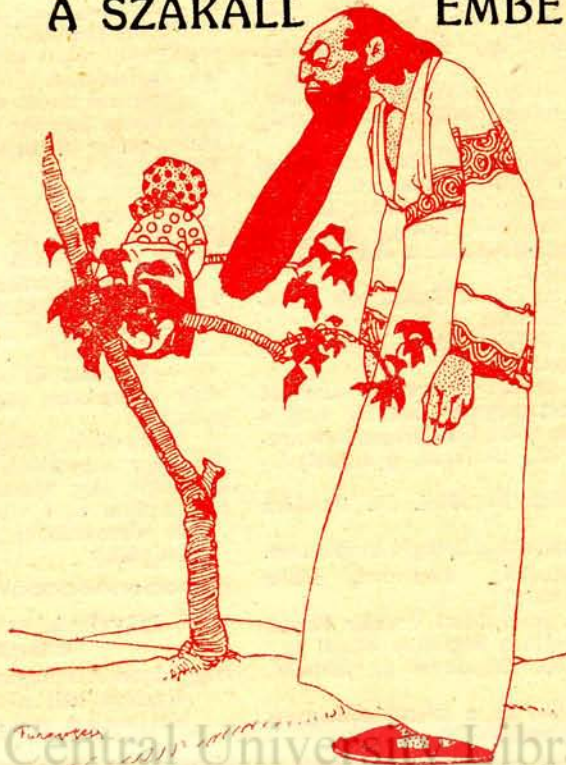
És levele az ablakból
Egy csillagról másra száll
S holnapután alkonyatra
Megtalálja Jézusát!

(Halmi.)

Pompás ízű
magas tápértékű
mindenütt kap-
ható a

STOLLWERCK TEJKARAMELLA

A SZAKÁLL EMBER

Hol volt, hol nem volt, valahol,
 — Csak a jó Isten tudja, hol, —
 Volt egyszer egy óriás ember,
 Kinek szakálla nem volt kender,
 Igazi szakáll volt szakálla,
 Egy rófnél hosszabb minden szála.
 Hát, egyszer ez a szakáll-ember
 — Mondom, szakál'a nem volt kender —
 Sétálni ment, s amint mendegélt,
 Jobbra meg balra nézdegélt,
 Nagy hirtelen csak megállott,
 Vélnéd, hogy sóbálvánnyá váltott,
 Mert im előtte egy kis fácska,
 S a kis fácskán — kicsi babácska.
 Hm, hümmögött a szakáll-ember,
 (Mondom, szakálla nem volt kender)

Mondjad, te fácska, kicsi fácska,
 Hogy került rád e kis babácska?
 Felelt a fácska: Egyszerű történet,
 A kis babácska erre tévedt,
 Utat vesztett, s míg könnyben ázott
 Két szép szeme, ágamra mászott.
 Haj, de hiába, nem lát hazáig,
 Már reggel óta sírva vár itt!
 Csupa sziv volt a szakáll-ember,
 (Mondom, szakálla nem volt kender)
 Babácskát az ágról levette,
 Szakállára szépen fektette;
 Nemesak fektette, be is pólyázta,
 Tente, baba, tente, hintázta
 S ment, mendegélt, addig meg sem állt,
 Míg babácskával haza nem talált.

E-6.

GYURIKA ÉS BANDIKA

Irta: GAL LAJOSNÉ.

Tudom, kis cimborák, hogy ismeritek Szondy György mesemondó bácsit, e kedves ujság hasábjairól, de bizonyosan nem ismeritek az ő Gyurka és Bandi nevű fiát, azért én rólok beszélek most nektek, mert olyan boldog voltam, hogy a nyári vakációnak legalább egy-ici-pici részét velök tölthettem.

Csak most ismertem meg a nagyszemű Bandikát, kinek buksi fejében szüntelen újabb és újabb tervek kergetik egymást.

Ha meglát egy dobozt, legyen az kicsi, vagy nagy, azonnal lecsap reá és ki is mondja rögtön a szentenciát:

— Ebből buvárhajó lesz! Ez repülőgép, amaz léghajó, tengera'attjáró s még ezer más, csak az ő agyában született csodadolog. Soha nem hallott neveket ad, miket az én öreg fejem másik percben el is felejt, de ő csak úgy dobálózik a különös szavakkal.

Mihelyt Bandi megállapítja a doboz rendeltetését, Gyurika kihozza az apuka szünetikonját és egy márnök ügyességével szereli fel a dobozt rendeltetése szerint szárnyakkal, kerekkel, vagy más ismeretlen alkatrészekkel.

Bandika nagyranitott szemmel, a feltaláló lázával

lesi a Gyurika ügyes kezenyomán támadt légi, vagy vízi alkotmányt.

Magam is megvoltam hiva egy csatahajó vízrebo-csátásához, mint közönség.

Az esővízes nagy pléhartály helyettesítette a tengert, melynek partján izgatottan leste a két gyermek találmányának sikerét.

Az ügyesen felszerelt doboz könnyű ringással siklott a vizen és Bandika lelkesen tapsolt a tengerparton.

De nem azért volt ő Bandika, hogy sokáig időzzön egy multság mellett, az ő örökké csapongó fantáziája már másfelé vitte s egy szempillantás alatt el is szaladt, otthagya tengert és csatahajót.

Miro én is megkerültem a lakást, Bandi már lelkesen fénylő szemmel szaladt előmbe:

— Jöjjön, Linuka néni! Jöjjön hamar, hamar, mutassam meg a szerb kapitányságot.

Honnan szedte hirtelen ezt az elnevezést, amelyet sohasem hallott? Ki tudná azt megmondani! De nem is volt időm gondolkozni felette, mert kis társam kézenragadt és magával vitt egy kis tisztásra, a borostyánbokrok közé.

Szétnéztem, hogy mit kell itt látni. De Bandika hamar magyarázni kezdett:

— Ez itt a háti lovam, mellette a lovaglő korbácsom.

Egy vessző volt a bokorhoz támasztva, fölibe akasztva egy kis korbács-forma.

— Itt van a kicsi szék, lelkesedett tovább Bandi, holnap Mihály bácsi kidarazsolja a helyet és csinál egy kis asztalt és én ide költözöm. Megkérem nagymamát, hozassa ide az ebédemet is.

Olyan piros volt a Bandika és a szeme csillogott. Milyen szépnek látott ő itt mindent!

— De hát miért hívják ezt szerb kapitányságnak? — kíváncsiskodtam én.

— Hát csak úgy hívják! — jelentette ki Bandika és elővezetve „hátilovát“ kivágtatott a bokrok közül.

Kíváncsi voltam, mennyiben fog Nagymama eleget tenni a kis unoka óhajának s valóban ott fog-e ebédelni Bandika a kedves kis zugban.

Röggel diadallal vitt a kapitányságba:

— Készen van az asztal!

Valóban egy ügyes kis asztal állt a szépen kida-raszolt terület közepén. Be volt oda költözve Bandi minden cókmojkjával. Nagymama azonban nem volt hajlandó az ebédet odavitetni, nem akart tulságos engedékeny lenni, ugyanis azt szokták mondani, hogy a nagymamák rontják el az unokákat, — de oda vitte délután a kávé és Bandika ezzel is megelégedett.

Ott uzsonnált egyedül.

Óh, dehogyan egyedül! Amikor elgondolkozva nézgetett fölfele, észrevette, hogy a bokrok felső ágán egy gyermekfej nagyságu darázsfiészek van, melyből sárga darazsak röpködnek ki. Gyors elhatározással egy hosszú vesszőt ragadt és le akarta verni a darázsfiészket.

— Jaj, Bandika, mit csinálsz? — kiáltottam belépve a kis birodalomba. Ha levered, az a sok darázs mind ront és össze-vissza csip. Hagyd csak őket ott nyugodtan, mert akkor nem bánának.

Másnap megszaporodott egy lakóval a kapitányság. A Mihály kertész kis fia is behurcolkodott minden vagyonaival, melynek legértékesebb tárgya két kis vaspisztoly volt; melyre Bandika roppant nagy tisztelettel nézett. Hogyne! most már megvannak a védelmi eszközök, ha azok a csunya darazsak valami alattomos támadást próbálnának meg.

A kapitányság gazdagítására én is becsempésztem oda egy disznónak kinevezett főzötököt, mely mellé vadgesztenye malacokat helyeztem.

Még csak ezután indult volna meg az igazi vigélet a kis zugban, ha közbe nem jön a kicsi öcsike betegsége, mely miatt felkerekedett a kis család és hazamentek Debrecenbe.

Megható aktus volt a kapitányság feloszlatása. Bandika olyan komoly arccal intézkedett, mint egy hadvezér. Mihály bácsinak még a földbe vert asztal négy lábát is ki kellett huzza és mindent felvigyen a padlásra. Talán attól félt Bandika, hogy a darazsak hirtokba veszik a nagyszerű felszerelést. A különböző légi és vízi járművek be lettek csomagolva, erre Gyurikának volt gondja — azt viszik magukkal híres Debrecen városába.

Nagymama könnyes szemmel öleli magához a kis Bandikát és megkérdezi:

— Hát nekem nem hagyakozol valamit? Nincs semmi kívánságod?

— Ne főzessék semmi jót, Nagymama, a jövő nyárig, amíg vissza nem jövünk. De még fagyaltot se csináljatok!

Nagymama könnyein át mosolyogva ígér meg mindent, így remélhetőleg nem fogy ki az élesztár és Bandika ehetik elég édességet, még fagyaltot is a jövő nyáron, amikor újra vissza jönnek.

A viszontlátásra, édes gyermekek!

(Alsógárd.)

E hirdetésre figyelmeztessétek édes Anyátokat!

Nagyságos Asszonyom,

divatlap kell a háznál, kézimunka ujság ugyszintén, szabás minta nélkülözhetetlen. Olcsó, de jó és megbízható divat és kézimunkaujságokat ajánlunk: FRAUEN-FLEISS. Németország legelterjedtebb kézimunkaujságja. Megjelenik havonta. Félévi díja: 185.— lei.

TUNDÉRUJAK. Budapesti kézimunkaujság. Megjelenik havonta. Félévi díja 300.— lei.

STICKEREIN UND SPITZEN. A művészi kézimunka és lakásberendezés lapja. Megjelenik havonta. Félévi díja: 397.— lei.

ILLUSTRIERTE WAESCHE UND HANDARBEITSZEITUNG. Praktikus fehérnemű és kézimunkaujság. Megjelenik havonta, félévi előfizetési díja: 161.— lei.

MODE UND WAESCHE. Női divaton felül fehérnemű modelleket is tartalmaz. Megjelenik havonta. Félévi előfizetési díja: 161.— lei.

NEUE MODEN. Színes képekkel tarkított pompás divatlap. A legelőkelőbb szalonok használhatják. Megjelenik havonta. Félévi előfizetési díja: 269.— lei.

DER BAZAR. Európaszerre ismert művészi divatlap. Megjelenik két hetenként. Félévi díja: 420.— lei.

DIE ELEGANTE MODE. Ötletes modelleket tartalmazó gyönyörű kiállítású divatlap. Megjelenik kéthetenként, félévi díja: 368.— lei.

DIE ELEGANTE WELT. Pazar kiállítású, a legdrágább divatlapokkal vetekedő divatlap. Megjelenik kéthetenként, negyedévi díja: 300.— lei.

E lapok bármelyikét a fenti árak mellett a pénz előzetes beküldése ellenében csak az esetben szállítjuk, ha Ön hivatkozik arra, hogy e hirdetésünket a Cimborában olvasta.

Rendeléséhez nem kell külön levelet írni. Használja fel rendeléséhez a póstautalvány szerlvényét. Az előfizetések az alábbi címre küldendők:

P A X

ujság, könyv és szaklap terjesztő vállalat
Satu-Mare.

A PÉKNÉ TÜCSKEI

Írta: P. I. Stahl. Franciából: Marton Lilly.

Jacques barátom egy napon belépett egy pék üzletébe. Hirtelen éhes lett és egy kis darabka kenyeret akart venni, hogy hazamenet elfogyassa. Amikor éppen pénztárcáját akarta előkotorászni, egy hat-hét esztendőös kis fiu, szegényesen és csodálatosan „bó” ruhadarabokba öltözve lépett a boltba.

— Asszonyom, mondotta a péknének, mamám kér szépen egy kenyeret.

Az asszony előszedett egy egészen friss kenyeret, amit pár perccel azelőtt vehetett ki a kemencéből s a kis fiu kezébe adta.

Jacques barátom közben megfigyelte a kis vásárló csodálatos figuráját és okos, kedves arcoस्कáját. A kenyér majdnem akkora volt, mint ő.

— Van pénzed? — kérdezte az asszony a gyermeket. A kis fiu szeme elszorodott.

— Nines, asszonyom, — felelt, erősen magához szorítva a kenyeret — mamám azt mondta, hogy holnap eljön, beszélj önnel.

— Jól van, mondta a jó asszony, vidd haza fiam a kenyeret.

— Köszönöm, asszonyom, — felelt a szegény kicsike.

Jacques barátom kifizette a maga kenyerét és éppen menni készült, amikor a pékné megszólalt:

— Mit csinálsz itt, fiacskám? Talán nem vagy megelégedve a kenyereddel?

Ekkor vette észre Jacques, hogy a kis fiu még mindig a boltban van. Ő azt hitte, hogy már messze jár.

— Oh dehogyan nem, mondta a kicsi, gyönyörű kenyér.

— Hát akkor vidd haza a mamádnak, barátom. Ha nem sietsz, azt fogja hinni, hogy játszol az utcán és kikapsz. A gyerek nem látszott ezt hallani. Valami teljesen lekötötte figyelmét. A pékné hozzálépett és tréfásan megfogta a tülét.

— Mire gondolsz, öregem? — kérdezte tőle vidáman.

— Asszonyom, — mondta a gyerek — mi az, ami itt olyan csodásan énekel?

— Itt nem énekel semmi, — válaszolt csodálkozva a pékné.

— De igen, — erősítette a kicsi. — Hallgassa csak. Kri, kri, kri!

A pékné és Jacques barátom elkezdtek a fülüket hegyezni, de semmit sem hallottak, csupán egy kis tücsök egyhangu muzsikáját. Ugy látszik, a pékműhelyt választotta otthonául.

Ez egy kis madár, — mondta a kis emberke — csillogó szemmel — de hogy lehet, hogy kenyereken énekel és nem a fákon?

— Dehogyan, kis csacsi — mondta neki a pékné — ezek tücskök itt. A butorokba vagy sarkokba bujnak el a kis haszontalanok és halálra bosszantják az embert örökös cirpelésükkel.

— Tücskök? Hát ezek énekelik olyan szépen: kri, kri?

— Ezek, — felelt elégedetten a pékné.

— Asszonyom, — mondta a kis fiu elpirulva — bocsásson meg kérésemért, de nagy boldoggá tenne, ha ajándékozna nekem egy ilyen kis kri-krit.

Egy kri-krit, — nevetett a pékné — mit fogsz csinálni a kri-krivel, kedves kicsikém? Tudod mit? Vidd el mindet, ha valami jót akarsz velem tenni.

— Oh, asszonyom, adjon csak egyet, nem többet. Csak egyetlen egyet, ha akarja, — mondta a gyermek

boldogan tapsolva kis kezeivel a vastag kenyeren keresztül. Nekem azt mondták, hogy a tücsök szerencsét hoz a házakba és lehet, hogy ha egy nálunk lenne, szegény mamám nem sirna olyan sokat.

Jacques barátom ránézett a péknére. Az sokat mondogat bólogat a fejével. Jacques megkérdezte:

— És miért sir olyan sokat a te szegény anyukád?

— A sok gond miatt, uram, felelt komolyan a kicsi. A papám meghalt és a mamám nem tud annyit dolgozni, hogy mindent ki tudjunk fizetni.

Jacques barátom karjaira vette a kenyeret és a gyermeket. És azt hiszem, mind a kettőt megölelte.

Eközben a pékné minden butor alá hajolt, szuszogva és nyögdecselve, mert kövér természetével nem esett neki valami könnyen az effajta testgyakorlat. Nehezen összefogdosott két szép fekete példányt a tücskeiből. Aztán nagyokat lélegezve kiegyenesedett és a két kis kópét egy dobozkába rejtve kis barátunknak adta át, aki Jacques barátom öléből leugorva boldogan sietett el kincseivel.

Amikor kilépett az ajtón, Jacques barátom és a pékné szinte egyszerre sóhajtották: Szegény jó kicsike!

A pékné ekkor elővette üzleti könyvét és a kis fiu mamája neve mellé beírta: Egy kenyér — fizetve.

Ezalatt az idő alatt Jacques barátom összes zsebei és tárcája tartalmát egy papírdarabkába csomagolta. Szerencsére több pénz volt nál, mint egyébkor. Megkérte a péknét, hogy küldesse el a kis tücskös gyermek mamájának az ő jókívánságaival együtt. Mindezt egy pékinasnak adták, aki lábaival gyorsan elszárgultott.

A gyermek az ő sulyos kenyérével, tücskeivel és kis lábaival nem tudott olyan gyorsan szaladni, mint a kis fiu, hazért, a mamája szeméit hosszú idő után először vidáman csillogni látta. Es amikor mindent elmesélt fiacskájának, az szentül meg volt győződve, hogy mindezt a két kis fekete állat okozta.

(Kolozsvár.)

Hizókura
Téli sport
Egész éven át nyitva!

HORN

GYERMEKOTTHON

TATRANSKÁ LOMNICA
MAGAS TÁTRA, C. S. R.

Magaslat
üdülőttelep ide-
ges, feltáplálásra zo-
ruló, verszegény és
gyenge gyerme-
kek részére

HORN J. IGAZGATÓ

HOL VANNAK AZ ANGYALOK

Irta: CSATKAI JÓZSEF.

Nagyon beteg Marika,
Agya szélén anyika
Aggódó szemmel nézi,
Babusgatja, bécézi,
Marikának álma mély,
Szegény anya, hát ne félj,
Jó az Isten, megsegít,
Ni, kinyitja szeméit.

Halkan beszél Marika:
Szép álmom volt, anyika,
Mennyszámban jártam ám,
Szébb hely sehol sincs talán.
Ámde üres volt az ég,
Angyalt ott nem láthaték.
Mondjátok meg, csillagok,
Hol vannak az angyalok?

Ujra alszik Marika,
Igy sírdogál anyika:
Még két lányom volt nekem,
Igy feküdtek betegen
Sok-sok évvel ezelőtt,
Lakják most a temetőt.
Ez is itt hágy, mint azok,
És magamra maradok.

Ne sírj, ne sírj, anyika,
Szép álmot lát Marika,
Bár álmában is gagyog:
Hol vannak az angyalok?
— Elhagyatott utcában jár,
Könnyen száll, mint a madár.
Komor, csendes házba lép,
Kíváncsian néz itt szét.

Most sötét szobában áll,
Tán itt lakik a halál?
Hallga: léptek hangzanak,
Most meg mécesst gyújtanak.
Uram, Isten! Hol vagyok?
Hiszen ezek mind vakok!
Asztal köré leülnek
És imába merülnek.

Látószemű néni
Lép a vakok elibe.
— Ebédjüket hozza ő,
E jóságos arcu nő.
„Ő a fényünk, a napunk,
Általa épek vagyunk,
Jóságos a napsugár,
Mindnyájunk lelkére száll.

Ha közülünk távozik,
A napunk leáldozik.
És ha közibénk belép,
Érezzük szíve melegét.
Angyal ő, nem földi lény,
Vigasként jött el közénk“.
— Marika szól: tudom már,
Égi angyal, földön jár.

Megijed az anyika,
Már öbredez Marika.

Szeme révedten kutat,
A hőmérő lázt mutat.
Orvosságot beveszi,
Ezt máskor meg nem teszi
Szeme zárul, mivel már
Ujra álomtájon jár.

Keskeny utca, sötét ház,
Amelyet a vihar ráz.
Bemenekül Marika:
Jaj, hol van az anyika?
Ismeretlen e szoba,
Nincs itt senki rokona,
Csak öregek laknak itt,
Meggzóit hát valakit:

— Néni kérem, mi e ház,
Hol sok aggastyán tanyáz?
— Szegény aggok otthona,
Ide ne kerülj soha!
Nincs unokánk, gyermekünk,
Mindenkink meghalt nekünk.
Fáj búban így tengeni,
Multakon merengeni.

Néha egy jó asszony jó,
Irgalmas szívé e nő,
A bánatunk enyhíti,
A kedvünk felderíti.
Elhagyatva nem vagyunk,
Ha jó földi angyalunk.
Minden jókat hoz nekünk,
Felderíti életünk. —

Vigan kiált Marika:
Angyalt láttam, anyika!
— Szent Isten! — sír anyika,
Jaj, most meghal Marika!
Félrebeszél már megint,
De, ime, most feltekint,
És hogy ragyog Marika:
— Angyalt látok, anyika!

Ismerős a két szeme,
Minttha melegítene.
Földi angyal, szárnya sincs,
Egész földön párja nincs.
Most már végre tudom ám,
Angyal vagy te, anyikám.
Itt vannak az angyalok,
Már életben maradok.

Meggyógyult a Marika,
Nagyon boldog anyika.
(Szombathely.)

A Gyümölcs, virág és konyhakerti kertészetnek nélkülözhetetlen folyóirata a *Csartenwell*. Megjelenik hetenként. Negyedévi előfizetési díja 295 lei. A pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a CIMBORA kiadóhivatala.

A KIS VERÉB

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Hallgassatok ide, gyerekek, egy verébről mondok mesét mostan. Egy csöpp verebecskéről, aki akkora volt mint a hüvelykem, tán annál is kisebb. Bizonyosan a liliputiországból repült át hetedhétországon, még az operenciás tengeren is keresztül Erdélybe s ott is a Zsuzsikáék udvarába.

Jaj, Istenkém, Istenkém, hogy örült Zsuzsika, amikor ez a csöpp verebecske odaröppent az ő ablakába! Mit gondoltok, mit tett a csöpp madárka? Pici csőrével megkopogtatta az ablakot s aztán elkezdett csiripelni. Zsuzsikának úgy tetszett, hogy a verebecske mind azt csiripeli:

Csirip, csirip, csip, csip, csip,
Csip a hideg, csip, csip, csip!

Bezzeg, hogy csipte szegénykét a hideg. Olyan volt az egész udvar, a házak, az istállók, mintha csak fehér vészonnal lettek volna beterítve. Az eszterhajról olyan jégcsapok csüngtek, mint egy-egy fűzfavessző. Szegény verebecske csakugy reszketett a nagy hidegtől s talán az éhségtől is.

Nem is hagyta Zsuzsika sokáig csipegni a reszkető verebecskét, hanem szépen kinyitotta az ablakot, azután édes szavakkal biztatta vendégét:

Ugy, ugy, csöppöm, gyere be,
Jó meleg van ide be.

Szegény verebecske bizony nem kérette magát: huss! beröppent a szobába, egyenest a Zsuzsika asztalkájára. S ahogy leült az asztalkára s egy kicsit nekimelegedett, ismét elkezdett csipegni:

Csirip, csirip, itt vagyok,
Nem félek, hogy megfagyok.
Csirip, csirip, csip, csip, csip!
Adj ennem is egy kicsit!

Igen, bizonyosan ezt csipegte, legalább Zsuzsika ezt vette ki a csipegésből. Kedvesen öszszecücsörítette ő is pici szájaeskáját s visszafelelt a verebecskének:

Csirip, csirip, csip, csip, csip,
Várj, madárkám, egy kicsit!

S azzal Zsuzsika kiszaladt a szobából. Egy szempillantás múlva már vissza is jött, fél marék puha kenyérmorzsával, fél marék piros búzaszemmél. A kis verebecske már jóelőre tárogatta csőröcskéjét, emelgette szárnyaeskáját, ugrált-bugrált jókedvében. Azt se tudta szegényke, mit csináljon. Jaj, Istenkém, hisz olyan rég nem látott már búzaszemet, kenyérmorzsát. Nem bizony a jó meleg nyár óta.

— No, kis éhező madárkám. — szólt most

Zsuzsika s elhintette az asztalon a pompás búzaszemet és kenyérmorzsát — itt az uzsonnád, egyél, amennyi csak beléd fér. Nyomban visszafelelt a verebecske:

Csirip, csirip, van eszem!
Búzá, morzsát, megeszem!

— Egyél, egyél, verebecském. — biztatta Zsuzsika s egész szívéből gyönyörködött a kis vendég lakmározásában. Aztán nézte, nézte, sokáig nézte a csöpp madárkát.

— Furcsa-murcsa, — mondta Zsuzsika — sohasem láttam ilyen csöpp verebecskét, pedig már sok verebet láttam. Vajohn honnét kerülhetett ide?

S a csöpp verebecske, mintha megértette volna a Zsuzsika beszédjét, félbehagyta az uzsonnázást s azt csipegte, csiripelte:

Csiribiri, messzirül,
Csipp, a világ végirül.

— No lám, — tapsolt kacsoival Zsuzsika — ugy hát láttad nagymamát is? Mindjárt megfelelt a verebecske:

— Csip, csip, még a nagyapát is!

Mert tudjátok meg, gyerekek, hogy Zsuzsikáék messzire laktak nagymamáéktól, nem is tudom, hány mértföldre, lehet talán hét mértföldre, lehet az is: hetvenhét mértföldre. Ugy ám!

Aztán tovább folytatta a lakmározást a kis verebecske. Egy szempillantás, két szempillantás... kopp! egy búzaszem, de még egy morzsa sem volt az asztalon. De meg is telt a verebecske bögeve úgy, hogy még egy szem buza sem fért volna belé. Jól is lakott, jól is melegedett, most már repülhetett tovább. Ismét csipegni kezdett a verebecske. Vajjon mit csipeghetett? Gondolom, hogy ezt:

Csirip, csirip, Isten veled,
Köszönöm a kenyérbelet.

Zsuzsikának könnybe lábadt a szeme. Búsan kérdezte:

— Hát már elmegy, verebecském? Ugy-e eljössz máskor is?

Felelt a verebecske:

— Csirip, csirip, százszor is!

Zsuzsika megcirógatta meleg szárnyaeskáját a verébnek, aztán kinyitotta az ablakot.

— Hát eredj, csak gyere vissza!

— Csirip, csirip, vissza, vissza!

S elröpiült a verebecske, a jó Isten tudja, merre. Hanem másnap visszajött. De még harmadnap is. Meglátogatta Zsuzsikát mindennap egész télen át. Igen, egész télen át. Amikor aztán elment a hó, rügy fakadt a fűzfán, a ve-

rebecske egy szép napon azt csipegte Zsuzsikának:

Csirip, csirip, Isten veled,

Kérdezte Zsuzsika:

— Hová, háová, verebecske?

Felelte a kis veréb:

— Csirip, csirip, nagymamához.

— Az én édes nagymamámhoz?

— A te édes nagymamádhoz.

— S mit mondasz majd nagymamámnak?

— Nincsen párja Zsuzsikának.

Ezt csipegte, csiripelte a kis verebecske s

aztán elröpült sebesen, akárcsak egy fecske. Röpült, repült hegyeken-völgyeken által, erdőkön, mezőkön keresztül s addig repült, míg a nagymamáék házához nem ért. Ott leszállt a nagymamáék ablakára. Ott ült éppen nagymama is, nagypapa is az ablaknál. S a kis verebecske megkopogtatta az ablakot, aztán torkaszakadtából elkezdett csipegni. Elcsipegte, csiripelte százszor is: nincsen párja Zsuzsikának.

Nincs, nincs, nincs,

Olyan drága kincs!

Azzal elröpült s meg sem állott a liliputi országig.

(Kisbaczon.)

SZÉP LEVÉL

Forrón szeretett Elek nagyapó!

Szégyenkezve állok Nagyapó előtt megint. Igen, megint, mert a legtöbb leveletem bocsánatkéréssel kell kezdenem. Pedig mindig elhatározom magamban, hogy ezután sürűbben írok, de nemsokára elfelejtem az ígéretemet, s csak sok idő múlva érkezik Nagyapóhoz a bűnbánó levél: „Ne tessék haragudni, hogy olyan régen írtam, de...”

Ha jól emlékszem, legutolsó leveletem még júliusban írtam. Tehát három és fél hónapot bírtam ki anélkül, hogy az én drága Nagyapókámnak írtam volna. Az igaz, nem írtam, de üzentem. Üzentem a széllel, a felhővel és a holdvilággal. Bizonyosan elvitték az üzenetemet, ha arra jártak, mert ugy a lelkökre kötöttem: „Te szél apó, mondd meg az én drága erdélyi Nagyapómnak, hogy csokolóra a drága kezét, amellyel anynyi gyönyörű mesét írt és mondd meg Nekik, hogy ne haragudjon az ő rossz unokájára! És te hófehér báránnyelűecske, mosolyogj le a kisbaczoni kertben Nagyapóra! A te mosolygásodból hadd lássa, mennyire szereti Őt mindenki. Te meg, sápadt Hold, ki minden este ott kukucskálsz a sötét fák között, sugártündérkéidet küldd le a földre. Meg se álljatok, tündérkéik, szép Erdélyországig. Találtok ott egy kis falut. Kisbaczon a neve. Ott lakik Nagyapó. Menietek be hozzá, susogjatok neki egy leányálomról, aki hanyag és nem tudja kifejezni szeretetét, pedig ugy szeret egy öreg embert, aki messze lakik tőle és gondolatban olyan közel van hozzá. Álmában is mindig vele van. Vezetgeti az udvarokon, meg mutogatja a láttnivalókat, szed számára virágot, sétálni viszi. S ha visszatérnek a sétából, az öregember leül egy székbe, s a lány „szívem Nagyapó”-jának hív, mesélni kezd: „Hol volt, hol nem volt...”

És a mese száll, szálldogál, kinyit egy kis kaput az agyban és a kapu ismét bezárul. Nem mehet ki, bent marad örökös rabságban... Száll a mese, száll, száll... A királykisasszony megmenekült már a hétfejű sárkánytól. Most kezdődik

a lakoma, hét országra szóló... és a lány felébred. A szíve elkeseredik: „Hát, csak álom volt? Nem valóság? Hát, nem jön el soha hozzánk?” Még aznap ír annak a fehérhajú, szelid embernek. De az üres sorokban nem bírja kifejezni azt a rajongást, azt a szeretetet, amit ő eziránt az áldott Nagyapó iránt érez. És másnap álmodja tovább a mesét...

Erről mesélnék a holdsugárkák és visszamennék Hold apóhoz. Az a holdsugarak Nagyapója megérti, hogy a Nagyapó mindent megért! Minden titokhoz van kulcsa: a szeretet. Mert ebben a szóban: szeretet, benne van minden szép és nemes. Benne napsugár van, mely szelid fényt áraszt maga körül, s akire csak egy szikra jut belőle, boldog az. A szeretet egy bűvös paripa, amellyel mindenhova el lehet jutni, még a legmélyebb szív mélyibe is. A szeretet egy erős vár, melynek oly erős falai vannak, hogy nem lehet bevenni. A Nagyapó-várát nem kell ostromolni; könnyű oda bejutni. Az igaz, hogy a felvonóhídon kell fizetni. Még pedig szeretet, tiszta, önzetlen szeretetet! De ezt szívesen fizeti mindenki, csak hogy bejuthasson oda, ahol örök napsütés, boldogság van. Ebben az erős sziklavárban mindenkinek van egy hü barátja, mely soha nem hagyja el, utánna megy bajba, veszedelembé, vigasztalja, bátorítja, tanítja, mulattatja és szorgalomra, kitartásra inti. Ez a mesébe illő jóbarát, aki oly önzetlenül szeret minket, a „Cimbora”. Az a drága lap, amely az erdélyi gyermekeknek egyetlen szellemi tápláléka. Minden korban megtalálja a gyermek a magának valót. A kisgyermek elolvassa az Elek Nagyapó kedves meséit, amit a drága az ő „apró unokái”-nak mesél. Azok a bájos versek, elbeszélések, szindarabok, regények és azok a tanulságos közlemények, pl. „A magyar pantheon”, „Tamás érdeklődik”, „Mi újság?” stb. mind, mind a mi drága Nagyapókánk szeretetéről tesznek bizonyosságot, aki nem szünik meg újabb és újabb kedves mesékkal, regényekkel meglepni az ő unokáit. A Nagyapó mesefája nem szárad ki, virágozik! A gyümölcsöt

az unokák élvezik. A gyümölcsök édesek, s aki megizleli, nem elégszik meg kevéssel, le akar szedni minden gyümölcsöt... Ejnye, de mit locsogok-fecsegek én itt össze-vissza? Csak irok, irok és nem nézem, van-e értelme a levélnek vagy nincs. Pedig én most egy rövid, értelmes levelet akartam írni s lett egy hosszú értelmetlen. De én nem tehetek róla, a szívem sugja ezt. Olyan észrevétlenül telnek a sorok! Oh, Istenem, már a hatodik oldalon tartok! Ugy-e, Nagyapóka, nem haragszik meg ezért a levélért rám és azért sem, hogy olyan ritkán irok. De ezután minden hónapban egy levelet küldök Nagyapónak. No, de már bucsuzom!

Kezeit csókolja:

Mezőtur, 1928. október 24.-én.

Varga Éva.

Melyik könyv a legkedvesebb olvasmányom?

Beszámoló a pályázatról.

A Cimbora 27. számában pályázatot tűztem ki kis olvasóim számára és felszólítottam őket, hogy röviden 20-40 sorban számoljanak be róla, melyik olvasmányuk volt eddig a legkedvesebb?

Nem tudom, a nagy iskolai foglaltság volt-e az oka, vagy pedig az, hogy a Cimbora kis olvasói megijedtek a feladattól; de tény, hogy e pályázatra, melynek jutalmazására pedig 6 pompás ifjúsági művet tűztem ki, igen kevés, alig száz pályamunka érkezett. S ebből a 100 pályázatból azt láttam, hogy igen kevesen értették meg közületek, mi volt a pályázat célja: nem azt céloztam vele, hogy egyik-másik olvasóm elsorolja mennvi szép könyvet olvasott már életében, sem pedig azt, hogy egy-egy olvasott könyvnek a tartalmát mondja el. Legtöbben pedig vagy az egyik, vagy a másik hibába estek és így már a pályázat megírásakor elvesztették esélyeiket, hogy a jutalmakban részesülhessenek.

A beérkezett pályázatok között azonban sok okosan megfogalmazott, igen értelmes pályamunka is akadt, melyek közül a legjobb hat pályaművet kiválasztottam. E hat pályamunka írója kapja tehát a kitűzött 6 jutalomkönyvet és ezenfelül mindegyiknek pályaművét közzé teszem majd a Cimborában, olyan sorrendben, amint a jutalmakat nyerték. Ebből azután megláthatjátok majd, hogy mi volt a céloom tulajdonképpen a pályázat kitűzésével és ha a jövő esztendőben ismét kitűzők hasonló pályázatot, remélem, sokkal több kis olvasóm fog versenyezni a győzelemért.

A jutalomkönyveket a következők nyerték:

I. díj. Gaál Mózes: A bujdosó király c. könyve, diszkötésben. Nyerte: Varga Éva, Mezőtur.

II. díj. Tutsek Anna: Ágnes története, diszkötésben. Nyerte: Daniels Felicitás, Nagyvárad.

III. díj. Benedek Elek: Két gazdag ifju története. Nyerte: Klain Tibor, Igló.

IV. díj. Móra Ferenc: Kincskereső kis ködmön c. könyve, diszkötésben. Nyerte: Horváth Veca, Temesvár.

V. díj. Móra Ferenc: Rab ember fia c. könyve. Nyerte: Körtvélyessy Gyurka, Eperjes.

VI. díj. Verne Gyula: Strogoff Mihály utazása c. könyve. Nyerte: Papp Imre, Károly és Laci, Szatmár.

A jutalomkönyveket a nyerteseknek karácsonyra küldöm el, hogy ezzel is szaporítsam számukra a karácsonyi szép örömeiket és mindegyiket külön-külön szeretettel köszöntöm.

A kiadóhácsi

ELEK NAGYAPÓ ÜZENI:

A levél írás igen fontos szabálya: hol melyik évben, melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

Salamon Zoltán, Aranyosgyéres. Levelezőlapodat továbbítottam a kiadóhivatalnak, eddig bizonynal megkaptad a könyveket meg a 30. számot is. — Gub Bözsi, Márta és Ibolyka, Geges, Marostordamegye. Nagy örömet szerzett nektek apukátok: megrendelte a Cimborát és most közelebről ismerhetitek meg nagyapót. Arra kértek, hogy ha van még egy kis hely a szívemben, fogadjalak titeket is az unokáim közé. Hál' Istennek, oly nagy az én szívem, hogy minden jó gyermek elfér abban. Szeretettel várom további leveledet s várom a Mártáét is. A kiadó bácsinak írtam, hogy küldje meg a kívánt könyveket és a hiányzó számokat. — Kállner Jutka és Gyurka, Belényes. Szeretettel jelentetek be, hogy unokáim sorába léptetek. Szeretettért szeretet: ez az én válaszom. Isten hozott! — Tornallyay Erzsébet. Rejtvénymegfejtésre a válasz: a megfejtő nevének közlése, de én másként is válaszolok neked, mégpedig azért, hogy tulságos apró betűkkel irsz s emiatt nem tudtam kibetűzni a helység nevét. Következő leveledben írd meg a helység román és magyar nevét is, s ezután írd nagy betűkkel, mert az apró betűs írás rontja a te szemedet is, az olvasóét is. — Derzsy Gabriella, Nagyvárad. Ha nem jársz magyar iskolába, annál inkább kell levelet írnod, mégpedig azért, nehogy elfelejtsd az anyanyelveden való írást és fogalmazást. Gondoltam a nevedről, hogy székely eredetű vagy, s nem csodálom, hogy vágódol szülővárosodba, Székelykereszturra. Ha visszaküldöd a könyvet, a kiadóhácsi szívesen kicseréli. Őszinte részvétellel gondolok vesztésedre. Nekém még ma is fáj, hogy nagyszüleimet nem ismertem s becéző szeretetükben nem volt részem. — Molnár Beátrix, Barót. Még sohasem írtál nagyapónak, pedig sokat emlegetitek és látjátok. Ha én a te helyedben volnék, szépen megállítanám nagyapót s így köszönnék: Adjon Isten jó reggelt, édes nagyapókám, s megkérdezném: hogy van, hogy szolgál az egészsége? — Gabi, Brassó. Gabi, Gabi, de miféle Gabi? Áru! el következő leveledben. — Glück Bözsi, Karánsebes. Bizony, rég nem írtál, de ez olyan hiba, amit könnyű helyrehozni szorgalmas levélírással. — Karton Nusika, Szilágynagyfalu. Egész nap az iskolában vagy, csak estére kerülsz haza, mert az iskola 3 kilométer távolságra van, e miatt aztán este kell megtanulnod a másnapi leckét. Igazán nem csodálom, hogy ritkán irsz levelet, sőt azt csodálom, hogy egyáltalán irsz, s igéred, hogy többet irsz következő leveledben. Isten segéljen, Nusika! — Kopecky József, Homoród, Nyéküküllőmegye. Levelet is, ne csak megfejtést! — Pelcz Mancika, Arad. Örvendez, hogy megkaptad a könyvet. — Győry Lacika, Balavásár, Kisküküllőmegye. Még kicsi fiu vagy, fogalmazni nem igen tudsz, de azért alig várod édesapádat haza a postával s a kedves Cimborával. Én meg szeretettel várom további leveleidet. Nem baj, ha egyelőre röviden irsz, majd irsz te Isten segédelmével hosszú levelet is. — Balogh Kató és Lo-

Ilka, Komárom, Szlovénzkő. Az iskolakönyvekből már rég ismeritek nagyapó verseit s most örömmel várjátok a Cimborát. Szeretettel várom további leveleiteket. — Fodor László, Nagyvárad. Eddig csunya volt az írásod, amiatt nem írtál. Kár volt nem írnod, mert én a csunya írást is szívesen olvasom, abban a reményben, hogy lassanként megszépül. Most már elég szép az írásod (s ami igen fontos: helyes is), de azért csak írd szorgalmasan, hogy még szebb legyen. Örvendek, hogy jó tanulásodért könyvet osztott ki a tanítónéni, s legutóbb az én könyvemem (Várhegyi Zoltán) kaptad, s tetszett ez anyukádnak is. Rajtvényed sorra kerül, ígéretedet számon tartom. — Boruzs Bandika, Ábrány, Érmellék. Édesapádát Baczáról áthelyezték Ábrányba: ott hirdeti most Isten ígését. Örülsz, hogy 17 kilométerre vagy a határtól, s így közelebb kerültél a pesti nagymamához s a debreceni rokonokhoz. Bizony, nagy öröm ez. Édesanyúdnak külön válaszoltam. — Kovács Sanyi, Micska, Biharmegye. Képezem, mi mindent láttál Berlinben. Ugyancsak megjárta Imre az állatkertben. Pisókálta pálcájával a majmot, az meg kikapta a kezéből s nem adta vissza! A színházba látátok a Jancsi és Juliskát, Piroska és a farkast, s Imre azóta fél a farkastól meg a boszorkánytól. Sose féljen tőlük. Már Kálmán király megállapította, hogy boszorkányok nincsenek (csak a mesében!) a farkasnak is más a gondja, sem hogy Micskére ellátogasson. — Haurik Magda, Kolozs. Természetesen, küldheted. Mindig szívesen elolvasom. — Pellon Nóra, Budapest. Megkaptam a beszámolódat. Látod, látod, nem kellett elutaznod, hogy érdekes beszámolót írd. — Grünberger Erzsé, Zimándujfalu, Aradmegye. Megkaptam a te beszámolódat is. — Döme Ági, Nagyszalonta. Dicséretet érdemelsz buzgóságodért. Barátnődnak újévtől kezdve meg az újság. — Görömbölyi Sára, Nagyvárad. Nem fájul meg az én szemem a sok levélolvasástól, csak írnál bármilyen akármilyen hosszú levelet. A kiadóbácsinak írtam, hogy küldje meg neked a kis lordot s pótolja a 24. és 26. számot. — Eszényi Gyula, Rimaszombat. Levelet, levelet, ne csak megfejtést hadd ismerkedjünk meg közelebből. — Szabó László, Nagyvárad. Most írsz először s ígéred, hogy ezután gyakran írsz. Ugy legyen! — Kasuba Baba, Arad. Nem késtel le a megfejtéssel amiatt, hogy az újságot későbbben kaptad. — Weisz Józsika, Nagyszalonta. Még csak a második számot kaptad s máris megszeretted a Cimborát. Ennek igen örvendek s annak is, hogy a tanító bácsi már többször megdicsért. Ha eddig minden évben kaptál jutalmat a jó tanulásért, hiszem, hogy ezután is kiérdemled azt. A rejtvényeid jól vannak megrajzolva, így hát nem végeztél felesleges munkát, bár régi jó ismerősök. — Kovács Katalin, Kolozsvár. Nem akartál elmaradni iskolatársaidtól, megkezdted hát te is a levelezést s ezután szorgalmasan írsz. Isten hozott unokáim seregébe! Szeretettel várom további leveleidet. — Varga Etuska, Mezőtelegd. Kaptál Stolwerk csokoládét, két könyvet, szóval a szerencse reád mosolygott. Csak fejtessed szorgalmasan a rejtvényeket, hátha ezután sem pártol el tőled a Szerencse Istenasszonya. Egyébként enélkül is helyesen teszed, ha foglalkozol rejtvénymegfejtéssel, mert ez az elmét élesíti. — Schiking Máriuskó, Kolozsvár. Megkaptad a könyvet s nagy az örömed. Ennek én is örvendek, de még annak is, hogy szorgalmasan tanulsz és jársz ritmikus táncórára. A ritmikus tánc szép is meg ügyesíti a testmozgást. —

FEJTÖRŐ:

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megjelenését követő hónap 10-ik napja.

PÓTLÓREJTVÉNY.

Beküldte: *Martonossy György.*

— úvés	— a
— ra	— ró
— ajkó	— esző
— lap	— nnek
	— óra
	— ica

Ha a kezdőbetűket kipótóljuk, egy híres író nevét kapjuk.

CIMBORA

KÉPES GYERMEKLAP

Szerkesztősége: Fataui Vici (Kishácson) u. p. Batani-Mari (Nagyácson) jul. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvény megfejtések.

Kiadóhivatala: Satu-Mare (Szatmár) Str. Reg. Carol (József főh.u.) 12. A kiadóhivatalhoz küldendők a lap előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindenemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény

Előfizetési ára félévenként:

Románában: 200 lej.

Csehszlovákiában: 40 korona.

Magyarországon: 6 pengő.

Jugoszláviában: 100 dinár.

Galgóczi magántanfolyam

Teljes anyagi felelősség mellett előkészít közpiskolai magánvizsgákra és érettségire.

BUDAPEST,
VIII. Mária
Terézia-tér 3.